

Ирена Стефоска

ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА ПОЛИЛОГОТ

кон *Смисла и мајкоубиство од* Миглена Николчина,
Скопје: Сигмапрес, 2000.

Книгата *Смисла и мајкоубиство* од бугарската теоретичарка и професорка Миглена Николчина се појави пред нашата читателска јавност кон крајот на 2000 година, во рамките на повеќегодишната програма на издавачката куќа СИГМАПРЕС од Скопје, во која се обраќа посебно внимание на публикувањето репрезентативни дела од областа на феминистичката мисла и „женската антропологија“ воопшто. Досега во континуитет се објавени некои протофеминистички дела (Џон Стјуарт Мил: *Потчинувањето на жените*), класичниот текст на Вирџинија Вулф, *Сопствена соба*, зборникот *Феминистички стратегии*, а следуваат *Сексуална/Текстуална политика* од Торил Мои и *Полот и нацијата* од Најра Јувал - Дејвис.

Во еден ваков контекст, студијата на Николчина претставува убав издавачки потег, пред сè поради нејзината теориска и критичка поставеност. Имено, книгата на Николчина, како што се гледа од нејзината „двојна структура“, сака во прв ред да проговори за една од централните фигури на феминистичката теорија и теоријата на литературата во XX век воопшто, Јулија Крстева. Притоа „погледот“ на Николчина врз делото на Крстева е определен од самите концепти на теорискиот „полилог“ на Крстева. Со еден збор, Николчина „ја чита Крстева преку Крстева“, влегувајќи и самата во вителот – не на дијалогот, туку на полилогот. Тоа подразбира не апологетска, туку критичка и луцидна перспектива, при што повторно се отвораат про-

Irena Stefoska

THE CHALLENGES OF THE POLYLOGUE

Towards *Sense and Matricide* by Miglena Nikolchina,
Skopje: Sigmapres, 2000.

Sense and Matricide, by the Bulgarian theorist and university professor Miglena Nikolchina, was made available to our readership at the end of the year 2000, as a part of Sigmapres' long-term program paying special attention to representative works in the realm of feminist thought and “female anthropology” in general. Several protofeministic works have been published in continuity: John Stuart Mill, *The Subjection of Women*, Virginia Woolf's classical text *A Room of One's Own*, a collection of texts entitled *Feministic Strategies*, and two more texts will follow – *Sexual/Textual Politics* by Toril Moi and *Gender and Nation* by Nayra Yuval – Davis.

In a context like this, Nikolchina's study is a great move by the publisher, due to, above all, her theoretical and critical position. Nikolchina's book, as we can see from its “double structure”, wants to discuss, first and foremost, one of the central figures in feminist theory and theory of literature in the 20th century, Julia Kristeva. In doing that, Nikolchina's “gaze” on the work is determined by the very concepts of Kristeva's theoretical “polylogue”. In a word, Nikolchina “reads Krsteva through Krsteva”, herself entering the whirlpool – not the one of dialogue, but of polylogue. This indicates a critical and lucid, not apologetic, perspective, in the course of which the problematic points of an old story about the antinomies of “the female production of thought” are re-opened.

блематичните точки на една стара приказна за антиномиите на „женското продуцирање на смислата“.

Вториот дел на книгата претставува обид, повторно поаѓајќи од теориските концепти на Крстева, да се чита Вирџинија Вулф, онаа Вулф која стои на почетоците на долгото, заводливо и понекогаш опасно проблематизирање на женскиот субјективитет. Читањето на Вулф што го предлага Николчина е дотолку поинтересно, бидејќи отворено и храбро ја демаскира вечната приказна за „убиството на мајката“ како неделив идиом на формулирањето на женскиот субјект. Преку познатите метафори на „мајкоубиството“ и „немата сестра“, Николчина, меѓу другото, зборува и за еден двоен екстремизам во феминистичката литература: од една страна, тоа е екстремизам насочен кон „машкиот свет“, а од друга, (и токму тука е местото на критичката недоумица на Николчина), екстремизам кон творештвото на жените, токму она исто творештво кое „гинокритиката“ всушност сака да го откопа од целосниот заборава. Екстремизмот за кој зборува Николчина, анализирајќи го случајот на Вулф, чиј живот и дело сè уште се предмет околу кој феминистките ги кршат копјата, во крајна линија, доживува пораз на една многу суптилна територија на самото уметничко и животно „писмо“, територија на која и Николчина го пронаоѓа своето место.

Текстот на Николчина претставува вистинска новост на македонскиот читателски простор, не само поради овие туку и поради многу други луцидни и критички согледувања на отворените прашања во феминистичката теорија и критика. Посебниот шарм на оваа книга лежи во фактот што нејзината авторка истовремено е и теоретичар и поет, така што, читателот и самиот нужно ќе биде вовлечен во еден нов и автентичен „полилог“.

Starting once again from Krsteva's theoretical concepts, the second part of the book is an attempt to read Virginia Woolf, the selfsame Woolf standing at the beginnings of the long, seductive and sometimes dangerous problematization of the female subjectivity. The reading of Woolf that Nikolchina suggests is all the more interesting since it unmasks, openly and bravely, the eternal "murder of the mother" story. She sees this as the indivisible idiom of formulation of the female subject. Using the well-known metaphors of "matricide" and "the silent sister", Nikolchina speaks, among other things, of a certain dual extremism directed, on one side, towards the "male world", and on the other, (and here lies Nikolchina's critical quandary) towards the oeuvre of women, towards the very oeuvre that "gynecocriticism" is in fact trying to rescue from utter oblivion. The extremism Nikolchina discusses here, analyzing Woolf's case – whose life and work is still something feminists cross verbal swords about – is defeated on the extremely subtle territory of the "letter" of art and life, a territory where Nikolchina herself finds a place under the sun.

Nikolchina's text is a true novelty for the Macedonian reader, due to many other lucid and critical remarks on contemporary issues in feminist theory and critique. The special charm of this book lies in the fact her author is simultaneously a theorist and poetess, and as a result of this the reader too will be drawn in a new and authentic "polylogue" of a sort.

Translation: Sase Tasev